

twaaalfde jaargang

VI

december 1960.

X

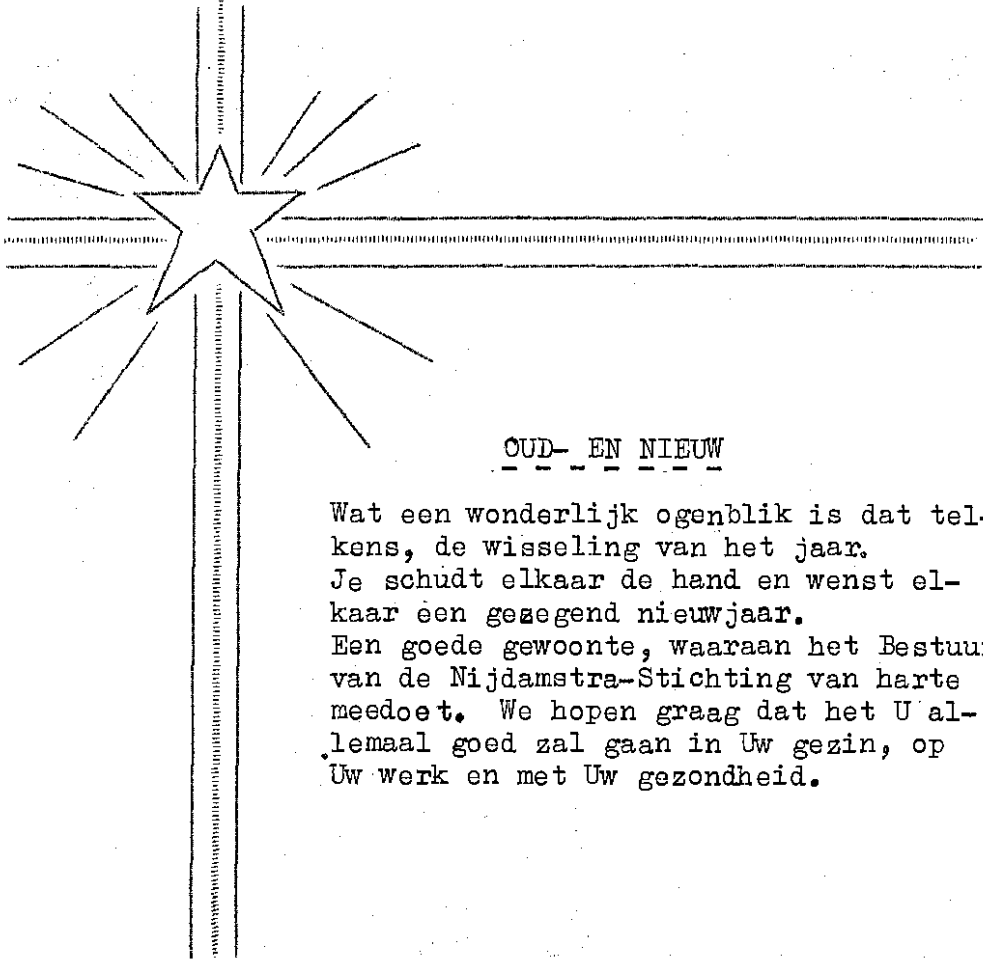
DE NIJDAMSTRA TYNGE

PERIODIEK VOOR DE GESLACHTEN
NIJDAM, NIEUWDAM, VLEER, WIJNIA

NIJDAMSTRA

Orgaan der Nijdamstra-Stichting

OUD- EN NIEUW

Wat een wonderlijk ogenblik is dat telkens, de wisseling van het jaar. Je schudt elkaar de hand en wenst elkaar een gezegend nieuwjaar. Een goede gewoonte, waaraan het Bestuur van de Nijdamstra-Stichting van harte meedoet. We hopen graag dat het U allemaal goed zal gaan in Uw gezin, op Uw werk en met Uw gezondheid.

Het bestuur van de
NIJDAMSTRA-STICHTING

wenst alle neven en nichten een

GEZEGEND KERSTFEEST

en een

GELUKKIG 1961

toe.

GRATIE

De grootste mopperaar zal, als hij een brandende kerstboom ziet, even stilstaan.

Hij zal even vergeten, de knellende schoenen (letterlijk-figuurlijk) die hem pijn doen of de aandelen, die dalen. Hij zal al het levensleed even vergeten, en de rimpels in zijn ontstemd gezicht worden glad en een glimlach glijdt over de stroeve trekken. Hij staat stil en zowaar, hij grijpt naar de rand van zijn hoed en knikt en lacht.

Dat is de sfeer die uitgaat van de boom in de donkere decemberdagen.

Het is alsof hij is aangekomen in een andere wereld, waarin blanke berkenstammen staan in een bloeiende tuin. Wij vieren kerstfeest omdat er gratie van uitgaat.

Gratie, dat betekent eigenlijk, genade. Wie bewijst genade? Toch zeker niet de mindere aan de mindere. Toch zeker de meerdere aan de mindere. Gratie wordt bewezen door de sterke, en ze wordt bewezen aan de zwakke, de hulpeloze.

Gratie kan worden verleend door de Koningin. Dat kan ze niet omdat ze geld heeft, maar gratie is er in haar, omdat ze dient. Gratie is Genade, en ze is geworteld in het dienen. Dat is vreemd, dat lijkt dwaas. Ligt de schoonheid dan niet in het geëdiend worden? Oppervlakkig gezien, ja.

Wij zoeken geluk en wij menen, dat het daar is, waar wij niet zijn. En wij menen, dat het ligt in dat, wat wij niet hebben. Als we maar rijk waren en machtig als een koning, indien we maar baden konden in weelde, indien duizenden ons maar gewillig dienden en wij heersen konden, dan zouden we gelukkig zijn. Zou het zo zijn? Of zou het leven iets anders leren?

Ik geloof het wel. Het leven leert ons, dat de gratie van ons leven ligt in het dienen.

We gaan even terug naar de Kerstboom of nee, we gaan ons opmaken om het kerstfeest te vieren.

Zullen we samen lezen de kerstgeschiedenis zoals die voorkomt in Lucas 2 : 1-14.

Kerstfeest dat wil zeggen, Christusfeest. Wij gedenken dat Jezus Christus is gekomen.

Hij is de koning.

Koning? En Hij werd geboren in een stal en gelegd in een voederbak. Inderdaad zo is het! Maar Hij kwam met gratie! Het ligt niet aan geld, hebben wij onjuist gezien, maar gratie is in Hem, omdat Hij wil dienen.

Hij wil dienen, en wil ons vrijmaken van schuld. En Hij kan ons vrijmaken, want Hij kan als koning gratie verlenen. Dat is het wonder van kerstmis. Heeft U geen gratie nodig? Weet U het zeker? Ik zie U al zitten in Uw kamer, achter het bureau. En U schrijft. En om U is het helder lamplicht. Uw kleding, werkelijk U ziet er niet uit als een sjofele bedelaar. De brief is af.

Even genieten van het kostelijke boek, weggedoken in een heerlijke fauteuil. Om U vloeit het gouden lamplicht en het valt op pracht van schilderijen aan de wand en op fijn oud. Delfts en op gedreven koperen schalen en op bloemen en.....

Wel zegt U, voor de armen is het alleen?

Voor de armen? Hoe zullen wij hen noemen. De Heidebewoner. Kent gij de heide? Die ligt ver weg, daar ginds achter het donkere bos. Er is slechts een smal, slingerend pad. Het lopen is er niet gemakkelijk. De planten belemmeren het lopen. De geplaveide weg ontbreekt. Ook de elektrische lamp, het mooie huis, de bibliotheek. Hier is de eenzaamheid en hier woont de heidebewoner. Kent U hem?

Hier woont hij in deze grote stilte. Even door het kleine venster kijken! Ziet U die armoede?

Wilt ge even naar binnen gaan. De deur staat open.

Ik ga terug, ik wil nog een ogenblik vertoeven bij de man van de wetenschap. Ja, dat is de wereld, de natuur, haar krachten, haar wetten. Onderzoek ze, leer ze kennen en breng ze in toepassing. Geef deze man het nieuwste werk over toepassing van electriciteit of de verhandeling over de moderne vliegtuigen of het atoom.

Kerstfeest 1960.

Christusfeest. Gratie!

Christus is gekomen om gratie te verlenen aan rijk en arm, de rijke, die niet rijk genoeg is - och welke rijke is rijk genoeg - en de geleerde.

Laat ons even nog luisteren naar het engelenlied. O, heerlijke invloed van dat zingen.

De zang die tot ons komt uit de hoogten des hemels.

Kerstfeest 1960.

De voorzitter.

"EIGEN HAARD IS GOUD WAARD."

Deze zegswijze, welke heden ten dage nog dikwijls al of niet op het goede oogenblik gebruikt wordt, is van zeer oude datum. Het heeft zelfs tot titel van een weekblad gediend, wat mijn ouders in mijn kinderjaren lazen. Toch is het een gezegde, dat in het kort een in Nederland erkende waarheid uitdrukt.

Waarom is eigen haard dan wel goud waard? Omdat, als men zich in den vreemde bevindt, waar men het nog zo goed kan hebben als men maar wil, er toch iets ontbreekt; iets, wat zich niet laat omschrijven: "het eigene", wat zeer zeker niet onbelangrijk is. Bij dat eigen haard hoort eigenlijk eigen aard.

Als wij aan Kerstmis of Oudejaarsavond denken, dan denken toch de meesten van ons aan die "eigen haard". Weliswaar zijn er velen, die het Kerstfeest buitenshuis, in een Hotel onder vreemden vieren, maar dat ligt beslist niet in onze aard. Onze voorouders vierden het Kertsfeest in besloten kring, waarbij de deuren gesloten werden, opdat geen vreemden toegang hadden. Zo hebben wij bijvoorbeeld ons Sinterklaasfeest. Wie zou zich zo'n feest kunnen voorstellen in een café of warenhuis. Inderdaad treft men daar ook sinterklazen aan, maar dan is het nog geen Sinterklaasfeest met zijn huiselijke sfeer en zijn besloten karakter. Dat is dan ook bij uitstek een huiselijk feest.

De neiging om deze feesten buitenshuis te vieren wordt veroorzaakt door de reclame van hotelbedrijven, door er een buitenlands tintje aan te geven, waarbij psychologisch gebruik gemaakt wordt van een menselijke eigenschap: "Het uiterlijk vertoon".- Bij vroegere eenvoud hebben velen, die hieraan meedoen, verleerd om naar eigen aard bij eigen haard feest te vieren met eenvoudige middelen en minder luxe. En onze aard is nu eenmaal zo, dat ons lat juist bevrediging geeft in tegenstelling met andere landen, waar men dit alles niet kent. In het Zuiden bijvoorbeeld leeft de mens veel meer buitenshuis dan wij. Daar zijn de mensen anders, daar betekent eigen haard niet, wat dit bij ons betekent. En dat bij "ons", dat is in de eerste plaats onze eigen familiekring. Als wij deze feesten niet in eigen besloten kring zouden kunnen vieren, dan voelen wij ons ontaard. Onbewust voelen wij dezelfde eenheid, welke onze voorouders voelden. Steeds meer willen wij van hun gewaar worden, wij willen hun hoog houden, en wij willen dat onze kinderen dat doen, opdat onze familiegeschiedenis waardevol blijft.

Wanneer wij het Kerstfeest vieren bij eigen haard, in ieder

geval in eigen kring en wij denken aan het wonderlijke, dat wij iets doen, wat honderden jaren gelden onze voorouders ook zo deden, dan is het afstammingsonderzoek van ons allen iets heel anders dan een aardige liefhebberij, maar dan wordt het een waardevol element in het leven van onze gezinnen. En dan leven wij naar onze eigen aard.

Ik wens U dan ook prettige feestdagen in huiselijke kring.

C. van der Schoot-A zn.

KERSTKREET.

Het einde van het jaar 1960 komt alweer in het zicht. Nog enkele weken en het is Kerstfeest, een week later Oud- en Nieuw. Als voorproef ligt hier het dringend verzoek van onze voorzitter een bijdrage te leveren voor het kerstnummer van de "Tynghe". Kerstfeest 1960. Oud- en Nieuw 1960/1961.

Wat moet je daar nu bij schrijven? Wat kun je schrijven, dat nog nooit geschreven is, dat nog nooit gezegd, dat werkelijk origineel is? Het is immers elk jaar weer hetzelfde.

Kerstfeest. Het Kind in de kribbe. Maria en Jozef. De Herders. De engelen. De stal. De Oosterse wijzen. Enzovoort.

Elk jaar weer dezelfde geschiedenis.

Ontoert het U nog? Eerlijk gezegd; mij niet. Integendeel.

Eerder wekt het mijn ergernis. Rood licht in de huizen. Rood licht in de winkels. Brandende kaarsen in de kamers. Brandende kaarsen in de restaurants. Een takje groene hulst aan de muur en een denneboom op het marktplein. Wordt zo het Kind in de kribbe, wordt zo het Kerstgebeuren benaderd?

Hebt U wel eens gelogeed in een wereldstad? Zo'n Zondag, eenzaam in een hotel. Alles is massaal om je heen. Mensen genoeg. Afleiding genoeg. Maar er is niemand, die je verstaat, die je eigen taal spreekt. Er is niemand, waar je bij hoort. Eenzaam, temidden van de massa.

Zo kan het ook met het Kerstfeest zijn. Dat ontroerende verhaal van bijna 2000 jaar geleden, ontroert het werkelijk? Zijn er nadien niet duizenden kinderen geboren, die geen kribbe en geen doeken ter beschikking hadden? Die er veel ellendiger aan toe waren. Dat rode licht en die witte kaars en die groene tak, wat heeft het eigenlijk met het Kerstfeest te maken. Het Kerstfeest volkomen verloren onder allerlei kerstviering en kerstversiering. Daarom vind ik het zo moeilijk om in een kerstnummer te schrijven. Want ik kan hier niet neutraal zijn. Ik wil het ook niet.

Ik zou het willen uitschreeuwen: "Blijft met Uw Kerstgebak, Uw Kerst-diner, Uw Kerstgeschenk van mijn Kerstfeest af!"

Mijn Kerstfeest is niet zoet en vriendelijk en liefelijk! Mijn Kerstfeest is verschrikkelijk! Mijn Kerstfeest vertelt mij opnieuw van mijn grote ellende. Een ellende, welke zo groot en zo diep is, dat er geen uitzicht op verlossing zou zijn, indien niet,.... Ja, indien God zelf niet ingegrepen had. Alzo lief heeft God de wereld, heeft God mij gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft!

Alleen langs die weg komen we bij het Kerstfeest.

Alleen langs die weg wordt de kerstviering een Kerstfeest.

Alleen langs die weg heeft het kerstgebeuren een werkelijke betekenis.

Gelooft U dat niet? Kunt U in het Kind van Bethlehem de Verlosser der wereld niet zien?

Het spijt mij. Het geloof kan ik U niet geven.

Maar wel hoop ik, dat U er iets van begrijpt, hoe pijnlijk en droevig het is wanneer men ziet, hoe dat heilig kerstgebeuren wordt verlaagd tot een object van reclame, van publiek vermaak, van zinloos ontroerd zijn.

Rondom de echte kerstgeschiedenis is alles waardig. Maria en Jozef, zij mogen dan arme mensen zijn, hun gedrag is waardig. De herders, zij mogen dan tot de allereenvoudigsten behoren, hun houding is waardig.

Laat ook Uw kerstviering in 1960 waardig zijn.

H. Nijdam. Lzn.

Alkmaar.

IK HEB MOED!

Er is werkelijk een reactie gekomen op mijn vorig "artikel". Voldoening en teleurstelling.

Van Ir. Janssen te Amsterdam ontving ik een schrijven, dat enige interessante gegevens vermeldt over zijn naaste voorouders.

Er is mij beloofd, dat er meer zal volgen.

In een persoonlijk schrijven heb ik Ir. Janssen daar hartelijk voor bedankt.

De artikels over de Wynia's kon ik schrijven, doordat neef Wynia te Valthe mij gegevens verstrekke en wel in zulk een overstelpende mate, dat ik daar eigenlijk nog niet over uitgeschreven ben. Ik ben daar neef Wynia zeer dankbaar voor.

Bovendien hoop ik in één der volgende Tynges iets over de familie Vleer te schrijven.

Ik mag niet teveel ruimte meer vragen. Daarom besluit ik maar met de wens, dat er nu meer het voorbeeld zullen volgen van neven Wijnia en Ir. Janssen.

Mag ik er op rekenen?

Zo van terzijde heb ik gehoord, dat er werkelijk wel meer familieleden zijn, die wat weten te vertellen uit vroeger tijden, dat de moeite waard is

A. Vleer.

IN MEMORIAM H.J. KAPTEIN.

Op 14 oktober j.l. overleed na een langdurige ziekte onze zeer gewaardeerde administrateur, neef H.J. Kaptein, waarvan wij in onze vorige Tynges nog juist even melding konden maken.

Uiteraard had ik als penningmeester nogal veel contact met hem; niet alleen persoonlijk, maar vooral schriftelijk. Uit de laatste brieven bleek maar al te zeer, hoe moeilijk het hem viel de eens opgenomen taak aan een ander te moeten overdragen, totdat op een moment het bericht kwam, dat het voor hem veel te inspannend werd, waarin hij mij verzocht dit persoonlijk met hem op te nemen. Toen ik hem hierbij mededeelde dat zijn werk zou worden overgenomen door zijn neef Auke Vleer, was hij hiermede zichtbaar gerustgesteld. Er kwamen nog oude herinneringen boven en sterke Indische verhalen, welke ik jammer genoeg niet kan boekstaven. Deze fantastische jachttafereelen zouden voor ons familieblad beslist waardevol zijn geweest. Dat dit evenwel mijn laatste bezoek aan hem zou zijn had ik allerm minst verwacht.

Onze stichting verliest in neef Kaptein een trouw, toegewijd en behulpzaam medewerker. Wij zullen hem zeker niet vergeten. Onze gevoelens van deelneming gaan uit naar het gezin, waarvan hij zo'n voortreffelijk huisvader was.

Bij het grote verdriet over Vader zullen de goede herinneringen een grote troost en belangrijke steun zijn.

C.v.d.S.

Met dankbaarheid en blijdschap geven wij U kennis van de geboorte van ons dochtertje en zusje

ANTJE IDA

ANITA P.Nijdam
S.Nijdam-Osinga
Hinke Siementje
Witmarsum, 2 juli '60

Met vreugde geven wij U kennis van de geboorte van ons dochtertje en zusje

MARIANNE

H. Nijdam
E. Nijdam- de Jong
Lonneke
Franeker, 12 nov. 1960
Chr. v. Saarloosstraat 9.

Wommels, 6 juny 1960

A.E. Nijdam
G. Nijdam-Faber

dogge mei tankberens en
blidens tyngje fan 'e berte
fan har famke

GOIKJE ANN

Us hertlike tank oan eltsenien,
dy't ús 40-jierrige troudei ta
in unforjitlike dei makke ha

O. Wijnia
A. Wijnia- de Haan
v. Asbeckstrj. 55, Ljouwert

Bliid binne wy mei de berte
fan ús jonkje

MEINE ALBERT

A.S. Wienia
Tj.R.Wienia-Jaarsma
Eastrum by Dokkum
22 oktober 1960
"Mellema State"

Ondertrouwd:

Siebren Wijnia
en

Pietje van der Zee

Huwelijksvoltrekking D.V. don-
derdag 17 november a.s., 's nam.
2 uur ten gemeentehuze te Wom-
mels.

Itens,

Rien, no 10

november 1960

gelegenheid te feliciteren op
de trouwdag van 3-4 uur in
Café v.d. Heide te Itens.

Toekomstig adres:

Aenkommewei 8, Itens.

Heden overleed in het Dia-
konessenhuis onze geliefde
zuster, behuwdzuster en
tante

Ytje Nijdam

in de ouderdom van bijna
75 jaar

Leeuwarden, 28 okt. '60

Pretoriastraat 4

I. Nijdam

J. Nijdam

D. Nijdam-van Loon

De overledene is opge-
baard in de Kapel van het
Diakonessenhuis.

De crematie zal plaats-
hebben dinsdag 1 nov. a.s.
te Velsen, na aankomst
van trein 14.03 uur.

Enige en algemene kennisgeving

Heden overleed tot onze diepe
dröefheid, na een kortstondig
ziekbed, onze lieve Vader, Be-
huwd- en Grootvader, de Heer

Albert Jan Oostergetel

in de ouderdom van bijna 83 jaren

Eindhoven: G.Oostergetel

W.Oostergetel-Huizingh

Hilversum: G.Hennink-Oostergetel

H.Hennink

Haarlem: G.J.Oostergetel

E.M.Oostergetel-Wilmink

en Kleinkinderen

Dordrecht, 21 november 1960

's-Gravendeelsewijk 12

geen bezoek

De crematie zal plaats hebben
te Velsen, op vrijdag 25 nov.
a.s., na aankomst van trein
12.01 uur, halte Driehuis-Wes-
terveld.

NIJDAMSTRA-BOEKEN.

Van Het Nijdamstra-Boek, waaraan de genealoog W.Tsj. Vleer ge-
stadij doorwerkt, is nu het vierde deel verschenen, lopende
van pag. 289 tot 384. Alle deeltjes beslaan dus 96 pagina's.
De uitgave is van de "Nijdamstra-Stichting", een familievere-
niging van het geslacht Nijdam, Nieuwdam, Wynia en Vleer;
penningmeester is C. van der Schoot Azn, Leeuwarderweg 63 te
Sneek.

Men vindt in dit deel de voortzetting van de zevende en het
begin van de achtste generatie, hoofdzakelijk tot de eerste
helft van de vorige eeuw.

Behalve de geslachtslijsten zijn weer talrijke familie-adver-
tenties opgenomen, handtekeningen, afschriften van belangwek-
kende acten, kwartierstaten, kaartjes, wapens, poëtische ui-
tingen van familieleden, inventarissen en alles wat maar bij-

gebracht kon worden om het beeld van het verloop van deze geslachten zo duidelijk mogelijk te doen zijn. Speciale aandacht is gewijd aan de familie Nijdam en het Paterswoldse meer, aan de Wynia geslachten en aan de naamsaanning in 1811.

Het Nijdamstra-Boek is zeker de meest uitgebreide genealogie, die totnogtoe is uitgegeven - in elk geval wordt het dat - want er komen nog wel enkele deeltjes bij. De heer Vleer is een vakman, die vooral ook op aardige en belangwekkende details en saga let.

Friese Koerier

van

Zaterdag, 17 sept. 1960.

Vijf achter-achter-kleinkinderen

DOUTSJE LAGEVEEN TE OLDEBOORN 101 JAAR.

De weduwe D. Lageveen-Huisman, te Oldeboorn wordt morgen 101 jaar. Toen ze het vorige jaar haar honderdste verjaardag vierde, heeft haar schoonzoon de heer W. Nijdam, "Ons Huis" te Oldéboorn afgehuurd, want de belangstelling voor de jarige was zo groot, dat men alle gasten in het huisje aan de Weaze te Oldeboorn niet kon bergen.

Ditmaal zal het bezoek wel niet zo groot zijn, maar zegt de heer Nijdam:

"Ik denk, dat alle kinderen wel weer zullen komen". En dat zijn er acht. Alle kinderen, die Beppe Doutsje mocht groot brengen, zijn nog in leven. Als slechts alle familieleden zouden overkomen, dan zou het nog te bezien zijn, of ze alle een plaatsje in het huis van de jarige zouden kunnen krijgen, want er zijn 43 kleinkinderen en 52 achterkleinkinderen en tenslotte nog vijf achter-achter-kleinkinderen. Beppe Doutsje zou ze graag allemaal nog eens bijeen hebben, maar dat zal wel niet lukken. Ondanks haar doofheid en gezichtsmoeilijkheden is het oude vrouwtje nog vrij kras. Elke morgen staat ze om negen uur op, wast zichzelf dan en eet lekker haar boterham met een kopje thee erbij. De gehele dag is ze op, maar 's avonds om acht uur gaat ze weer naar bed. "Ze is wel aardig flink" zegt haar schoonzoon, bij wie ze haar levensavond doorbrengt en waar ze een uitstekende verzorging geniet.

ONZE NICHT.

Mevr. H. Bosma-Nijdam is na een kuur in Appelscha en nadien in Zwitserland (d.w.z. 3 jaar pal liggen) genezen verklaars en in haar woning Driehoek 153, Lippenhuizen teruggekeerd. Namens onze Stichting wensen wij haar van harte geluk.

Houden zo!

Zij heeft evenwel huishoudelijke hulp nodig. Wie schaft raad? Wie iets weet, schrijven aan bovenvermeld adres.

HET NIJDAMSTRA-BOEK.
DEEL I, II, III EN IV.

Voor belangstellenden nog enkele exemplaren beschikbaar tegen de prijs van f.7.50 per deel, over te maken op postrekening 82.67.24 t.n.v. penn. Nijdamstra-stichting te SNEEK.

AFSLUITING ADMINISTRATIE PER 31 DEC. '60.

Aan allen, die hebben medegewerkt dit mogelijk te maken mijn oprechten dank.

Slechts een enkeling liet om onverklaarbare redenen tot op heden nog niets van zich horen. Moge ik betreffende neef of nicht alsnog vriendelijk verzoeken het verschuldigde over 1960 voor het einde van dit jaar op postrekening: 82.67.24. t.n.v. penn. "Nijdamstra-Stichting" te SNEEK over te maken?

Bij voorbaat hartelijk dank.

Uw penningmeester:
C. van der Schoot Azn.

EEN STUK FAMILIEGESCHIEDENIS
DER WINIA'S II.

We hebben reeds verteld, dat Pietertje Buma voor de tweede maal huwde met Jacob Wester. Ze bleven wonen op dezelfde boerderij te Britswerd.

Jaob Wester werd in het bedrijf enkele jaren bijgestaan door twee zoons van Pietertje Buma nl. Tjipke en Wieger.

Daarna gingen zij samen boeren te IJlst. Dat ging echter niet goed, het harmonieerde niet. Daarom huurde Tjipke voor zichzelf een boerderij te Winsum. Hier leerde hij zijn vrouw kennen, Geertje Looijenga. Hij was toen 42 jaar. Tjipke en Geertje kregen 10 kinderen. De oudste overleed zeer jong; een nakomertje Tjipke op 16 jarige leeftijd en een meisje Pietertje stierf 30 jaar oud.

Tjipke Wijnia was weer boer tot en met, en zijn vrouw een boven alle lof verheven boerinne.

Maar naast zijn boer zijn had Tjipke Wijnia ook nog andere belangstelling, welke echter nauw verband hield met de veehouderij n.l. de veeartsenijkunde en de veeverloskunde.

Reeds als knaap van 16 jaar toonde hij voor dit laatste een grote interesse en oefende hij zich in de handgrepen, welke hierbij te pas kwamen. Als er boeren moeilijkheden hadden met de kalverij, dan werd Tjipke Wijnia er bijgeroepen. Zo was hij in de tijd van het kalven der koeien vaak 's nachts op stap om op de stallen de dieren in hun nood te helpen.

Zijn veeartsenijkunde putte hij uit de werkjes van Professor Juman (1780-1852), de eerste wetenschappelijke beoefenaar van de dierengeneeskunde in ons land en de eerste directeur van de veeartsenijsschool te Utrecht.

Voor de behandeling van ziek vee zal hij zeker een hoog gewaardeerde buurman geweest zijn van de boeren in zijn omgeving.

En nu is het aardig te vermelden, dat in één van de cahiers over sterrekunde van zijn vader van zijn hand enige recepten staan opgeschreven toe te dienen bij koliek bij paarden.

Paarden! Welk een groot paardenvriend was Tjipke Wijnia. Onverschrokken ging hij er mee om. Zo bezat hij te Haayum een paard "Snel". De veulens van dit paard behaalden te Leeuwarden de hoogste prijzen.

De Heer Wijnia vertelt, hoe hij naast zijn vader in de sjees (later een Hilbury) zat. Snel kende hem en ook de "Zwarte". Nam ik de teugels, vertelt Wijnia, dan schudden de dieren heftig met hun kop van louter obstructie. Ze monterden eerst weer op, als hun mentor ze weer in handen had.

Op onderscheiden plaatsen is Tjipke Sijbrens boer geweest, zo van 1908-1923 te Haayum, nu niet ver van de Afsluitdijk gelegen. Het was een grote boerderij van 34 ha. of ruim 90 pondemaat grasland.

Daar heeft hij de vreselijk hete en droge zomer van 1911 meege maakt met de verschrikkelijke mond- en klauwzeer, welke toen onder het vee heerste. Een rampjaar voor de boeren.

Ook de koeien van Tjipke Sijbrens werden door deze ziekte aangetast.

's Avonds laat trok hij het land nog in om de arme dieren een drank naar eigen recept toe te dienen en de hongerige beesten te voeden met koekbrokken, die achter in de bek moesten worden gebracht. Om de gezwellen aan de poten te behandelen richtte

hij een bak op om de koeien te vloeren. Dan nam hij zijn vlijm, opereerde en desinfecteerde de wonden om ze daarna dicht te naaien. Koeien, die niet konden staan wegens melkzucht, pompte hij de uiers op, of bond deze dicht en zo stonden de beesten dan weer op hun poten.

Zo trachte Tjipke Sijbrens de ziekte te bestrijden. Hij kende van de koeien ook alle stadia van t.b.c. en luisterde veel naar de hartslag van de dieren door zijn oor stevig tegen de borstkas te drukken. Voor genezing paste hij veel het aderlaten toe.

Op zijn boerderij hield hij vast aan het eigen boter- en kaas- maken, ook nog toen eigenlijk alle boeren zich al hadden aangesloten bij een der speculatieve of coöperatieve Zuivelfabrieken, welke in Friesland vanaf ± 1880 uit de grond verrezen.

Bij de boerderij was een Deense kelder. Zulk een kelder was voorzien van een pompinstallatie, welke stond op het boenhout van de straat, met waterreservoir. Door buizen werd het water in de koperen aderen geleid, waarin de melk, die op deze wijze koel werd gehouden, roomde. In de kelder was plaats voor 44 aderen. Ieder aad kon 20 liter melk bevatten. Wij kunnen dus begrijpen, dat er wat te doen was met de boter- en kaasmakerij. Dit werk kwam meest op voor Tjipke Sijbrens' vrouw Geertje, vooral het boter maken. En de boter, die zij karnde, was eerste keur! Daarom verkreeg Tjipke Wijnia in de eerste wereldoorlog het recht het Rijksmerk op zijn botervaten te mogen aanbrengen. Als wij dan nog bedenken, dat op zulk een boerderij nog al veel personeel was: een "great feint", een paar arbeiders, en daar kwamen in de ūngetiid (de hooiing) dan nog de hannekemaaiers uit Duitsland bij, dan kunnen wij er ons eenvoudig geen voorstelling van maken, welk een zware en verantwoordelijke taak zulk een boerin, moeder ook van een groot gezin, had.

In de hooiing bijv. schildde ze aardappelen voor 15 à 16 pers. kookte "goatlings" vol pap, sneed bergen boterhammen. Zelf sloeg ze het karnpaard in en uit, kneedde de boter, zette de tonnen met karnemelk uit de diepe kelder vandaan. Gelukkig kreeg ze later hulp van haar drie grote dochters.

Aardig is ook nog te vertellen, dat de hefboom-kaarspers, welke op de boerderij gebruikt werd, door Ids Wiersma is geschilderd voor het Fries museum. Men had Ids Wiersma toen een dag te eten op de boerderij.

Geertje Wijnia-Looijenga heeft van 1925-1946 nog gewoond in een stil huis te Bolsward. Echter werd haar deze jaren het leed

niet bespaard. Twee zoons en een zwager verloren in de crisis-jaren voor de tweede wereldoorlog hun boerderijen. Dat kostte de moeder haar opgespaarde geld, waarvan zij moest leven. Instanties, die konden helpen waren er toen nog niet. Welk een kommer en zorg! Doch haar diep geloof en Godsvertrouwen deed haar dit alles moedig en berustend dragen, ook haar lichamelijk lijden van de laatste levensjaren.

Wij spreken wel eens van Stânfriezen, waaraan begrippen als stoerheid en kracht verbonden zijn. Maar er zijn zeker niet minder Stânfriezinnen geweest, Geertje Wijnia was daar één van. In het voorgaande hebben wij, hoe onvolkomen ook, getracht, iets te vertellen over drie Wijnia's en twee hunner vrouwen.

Op hen is toch zeker van toepassing, wat wij in het begin van ons artikel aanhaalden uit het geschrift van Ds. Hoekema.

Het geslacht Nijdam-Wijnia mag trots zijn, dat zulke persoonlijkheden tot hun stam behoren, maar het legt het nageslacht ook de plicht op het erfdeel, dat zulke mannen en vrouwen nagelaten hebben in hun tijd en op hun wijze vruchten te doen dragen.

A. Vleer.

BESTUUR NIJDAMSTRA - STICHTING:

Voorzitter : T. Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden,
tel. 05100-22167.

Secretaresse: M.H. Nijdam-Nijholt, Robert Kochstraat 21, Leeu-
warden. tel. 05100-21232.

Penningmeester: C. v.d. Schoot Azn. Leeuwarderweg 63, Sneek,
tel. 05150-3028.

LEDEN:

P. Agema-Wynia, Stationsweg 18, Dokkum.

H. Nijdam-Smit, Boerhaavelaan 113, Groningen.

M.P. Wienia, Nieuwedijk 75, Lemmer.

A. Vleer, H.Sytstrastraat 18, Sneek.

=====

POSTREKENING: 82.67.24 t.n.v. penningmeester NIJDAMSTRA-
STICHTING, SNEEK.

FAMILIEBLAD : "De Nijdamstra-Tynge". Lid/abonnees betalen
f.4.25 per half jaar.
Donateurs (leden) f.1.00 per half jaar.

REDAKTEUR : T. Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden.

ADMINISTRATIE: A. Vleer, H.Sytstrastraat 18, Sneek.

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR

aan: Harmen Sytstrastraat 18, SNEEK

zo mogelijk met opgave van nieuw adres.